

Nicolae Felecan

**Lingvistică
și filologie română**

Nicolae Felecan

Lingvistică și filologie română

Editura MEGA

Cluj-Napoca

2020

Colecția UNIVERSITAS

Coordonator:
Prof. univ. dr. Nicolae Felecan

Referenți științifici:
Prof. univ. dr. Gheorghe Chivu,
membru corespondent al Academiei Române
Prof. univ. dr. Ioana Vintilă-Rădulescu,
Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române

DTP și copertă:
Editura Mega

Redactor:
Simina Baumgarten

© Nicolae Felecan, 2020

© Imaginea de pe coperta 1, freepik

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FELECAN, NICOLAE

Lingvistică și filologie română / Nicolae Felecan. – Cluj-Napoca: Mega, 2020

Conține bibliografie. – Index

ISBN 978-606-020-223-3

811.135.1

EDITURA MEGA | www.edituramega.ro

e-mail: mega@edituramega.ro

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	9
---------------------	---

GRAMATICĂ

Arta expunerii faptelor de limbă la Sextil Pușcariu.....	13
Latinisme, cuvinte regionale și învechite la cărturarii năsăudeni din prima jumătate a secolului al XX-lea.....	23
Textele sacre, între tradiție și modernitate.....	35

DIALECTOLOGIE

Noi precizări cu privire la subdialectul maramureșean.....	45
Ion Coteanu și graiul maramureșean.....	59
Aspecte ale graiului din satul Caila, jud. Bistrița-Năsăud.....	67
Expresii din domeniul păstoritului existente în Munții Rodnei.....	89

ONOMASTICĂ

Categoriile antroponimice: nume, supranume, poreclă.....	99
Considerații asupra oiconimelor Caila și Purcăreț.....	133
Denumiri ale lăcașurilor de cult din România.....	140
Dinamica numelor de botez reflectată în antroponimia municipiului Baia Mare.....	157
Sacru și profan în oiconimie.....	168

Porecle și supranume colective.....	179
Oiconime „decreteate”. Aspecte sociolingvistice.....	188
Antroponimia, indice al multiculturalismului. Studiu de caz: Gimnaziul latino-catolic din Bistrița (1729–1779).....	198

VARIA

Sacrul în discursul politic de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918.....	211
Școala Ardeleană. Reper istorico-cultural crucial pentru poporul român.....	226
Realizarea unui vis.....	230
Geniul Școlii Ardeleni.....	233
Picătura de rouă.....	236
Ecoul Marii Uniri de-a lungul vremii în presa maramureșeană.....	242

LINGVIȘTI ȘI FILOLOGI

Nicolae Drăganu, o conștiință și un caracter.....	249
G. I. Tohăneanu, „surugiu la cuvinte”.....	257
Teofil Teaha. Omul.....	263
Petru Creția. Omagiu.....	267
Dumitre Pop. Evocare.....	273
Filologii băimăreni și Academia Română.....	276
Cristian Bădiliță la Baia Mare.....	289

CĂRȚI ȘI OAMENI

Lucia Wald, <i>Progresul în limbă</i>	297
Ioan Piuariu-Molnar, <i>Deutsch-Walachische Sprachlehre Gramatică germano-română</i>	302
I. Funeriu, G. I. Tohăneanu, <i>Optimus Magister</i>	309
George Weigel, <i>Martor al speranței. Biografia Papei Ioan Paul al II-lea</i>	318
Cristian Bădiliță, Laura Stanciu, <i>Geniul greco-catolic românesc</i>	327

Abrevieri.....	334
Bibliografie	335
Indice de autori	351
Indice de cuvinte	361

Cuvânt-înainte

Volumul de față reunește studii și articole apărute între anii 2010 și 2020 în reviste de specialitate din țară și din străinătate, în volume omagiale, care, de regulă, au o circulație restrânsă, precum și articole redactate cu diverse ocazii, dar care au rămas inedite. Față de versiunile inițiale, unele materiale au fost supuse revizuirii sub aspect formal ori îmbogățite cu date noi. Adaosul l-am considerat util pentru întregirea conținutului de ansamblu sau pentru clarificarea unor puncte de vedere. Toate intră în sfera de preocupări ale autorului, lingvistică și filologie.

Indiferent de capitolul în care au fost inserate, articolele au, între altele, menirea de a evidenția anumite probleme ale devenirii și consolidării limbii române în ansamblul ei, dar și aspecte stilistice și istorice.

În acest mod am contribuit, implicit, la evidențierea aspectului că între latină și română n-a existat niciodată o perioadă de „tranziție”, ci doar una de continuitate, în sensul că, din Antichitate și până astăzi, vorbim aceeași limbă, ajunsă din limbă „paternă” (latina), în limbă „maternă” (româna), cum îi plăcea profesorului G. I. Tohăneanu să spună. „Româna, ca oricare dintre limbile romanice, nu este altceva decât latina vorbită fără întrerupere în provinciile imperiului roman, de la cucerirea romană și până în zilele noastre” (Al. Rosetti).

Acest lucru a fost posibil și „datorită pătrunderii limbii latine în masele largi în urma oficializării și răspândirii în imperiu a creștinismului predicat și practicat în limba latină” (Andrei Oțetea).

Diversele modificări suferite de-a lungul veacurilor, în urma evoluțiilor firești la care e supusă orice limbă în dezvoltarea ei, nu

i-au schimbat esența, întocmai precum „pielea de pe corpul nostru este tot pielea cu care ne-am născut, cu aceeași culoare și cu aceleași semne și alunițe ca și în pruncie, deși toate celulele ei s-au împrospătat în curgerea timpului” (Sextil Pușcariu).

Lucrarea, astfel concepută, are, totuși, o structură unitară, într-o perspectivă larg umanistă și poate interesa cercuri extinse de cititori pasionați de fenomenul cultural, în general, și de cel lingvistic, în special.

Nicolae Felecan

Baia Mare, primăvara 2020